

Sygn. akt IV U 1416/20

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 05 lutego 2021 r.

Sąd Okręgowy w Zielonej Górze IV Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: sędzia Bogusław Łój

po rozpoznaniu w dniu 05 lutego 2021 r. w Zielonej Górze

na posiedzeniu niejawnym

odwołania J. D.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z.

z dnia 20.05.2020 r. znak (...)

o emeryturę

I. zmienia zaskarżoną decyzję w części w ten sposób, że ustala iż odwołujący J. D. ma prawo do wypłaty świadczenia emerytalnego z funduszu ubezpieczeń społecznych obok świadczenia emerytalnego wypłacanego przez Wojskowe Biuro Emerytalne;

II. oddala odwołanie w pozostałej części.

sędzia Bogusław Łój

Sygn. akt IVU 1416/20

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 20.05.2020 r. znak (...) pozwany organ rentowy Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z. przyznał wnioskodawcy J. D. prawo do emerytury od 01.04.2020 r., tj. od miesiąca, w którym zgłoszono wniosek. Wskazano, że emerytura przyznana od 01.04.2020 r. w kwocie 372,17 zł jest niższa od najniższej emerytury, która wynosi 1200 zł, ponieważ wnioskodawca jest uprawniony do emerytury wojskowej.

Wypłata przyznanego świadczenia podlega zawieszeniu, gdyż wnioskodawca kontynuuje zatrudnienie. Dodatkowo wnioskodawca jest uprawniony do świadczenia emerytalnego wypłacanego przez Wojskowe Biuro Emerytalne. W związku z powyższym istnieje możliwość podjęcia wypłaty świadczenia wyższego lub wybranego przez ubezpieczonego.

W odwołaniu od tej decyzji wnioskodawca J. D. zaskarżył ją w całości i zarzucił naruszenie zasady równego traktowania, określoną w art. 32 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, która nakazuje jednakowe traktowanie podmiotów prawa w obrębie określonej grupy. Uprzywilejowanie w postaci prawa do pobierania dwóch świadczeń przez żołnierzy, którzy zostali powołani do służby po 1 stycznia 1999 r., wynika z braku możliwości uwzględnienia w wojskowej emeryturze jakiegokolwiek okresu pracy poza służbą.

Brak możliwości doliczenia do emerytury okresu cywilnego zatrudnienia jednocześnie określa krąg podmiotów charakteryzujących się tą samą cechą relatywną. Do tej grupy należą emeryci wojskowi, których wypracowane okresy

składkowe i nieskładkowe nie miały żadnego wpływu na wysokość emerytury wojskowej, do nich zaś należą wszyscy żołnierze, którzy zostali powołani do służby po raz pierwszy, po dniu 01.01.1999 roku oraz niektórzy żołnierze, którzy pozostawali w służbie przed dniem 02.01.1999 roku.

Wskazując na powyższy zarzut wniósł o zmianę zaskarżonej decyzji w całości, ewentualnie, na wypadek nieuwzględnienia powyższego wniosku o uchylenie ww. decyzji. Wniósł także o zasądzenie od organu na moją rzecz zwrotu kosztów postępowania według norm przepisanych.

W uzasadnieniu wskazał, że od sierpnia 1999 r. do lutego 2009 r. pełnił służbę w Straży Granicznej, skąd odszedł na emeryturę w wysokości 75%. Z uwagi na fakt, iż posiada uprawnienia do wojskowej emerytury, która jest wyższa od wysłużonej w Straży Granicznej, na swój wniosek przeszedł wojskową emeryturę, której wymiar jest pełny i wynosi 75%. Podał, że przed powołaniem do służby wojskowej, przepracował łącznie 9 miesięcy. Natomiast po odejściu na emeryturę, od 2010 roku podjął pracę zarobkową, którą wykonywał w różnych firmach i wykonuje do dnia dzisiejszego. Za okres pracy przed służbą wojskową oraz po zwolnieniu się ze służby, były i są odprowadzane składki na ubezpieczenie społeczne. Wnioskodawca nie zgodził się z tym, że Zakład Ubezpieczeń Społecznych przyznając emeryturę z systemu powszechnego, jednocześnie zawiesił jej wypłatę.

W odniesieniu do swojej sytuacji przytoczył wyrok Sądu Najwyższego z dnia 24.01.2019 r. sygn. akt I UK 426/17.

W odpowiedzi na odwołanie pozwany organ rentowy wniósł o jego oddalenie z przyczyn wskazanych w uzasadnieniu zaskarżonej decyzji. Podał przy tym, że uwagi na to, iż wnioskodawca na dzień zgłoszenia wniosku pozostaje w zatrudnieniu, świadcząc pracę na rzecz (...) Sp. z o.o. na podstawie umowy o pracę oraz na rzecz (...) Sp. z o.o. na podstawie umowy zlecenia, organ rentowy zawiesił wypłatę świadczenia emerytalnego. Wnioskodawca został poinformowany, że wypłata należnego świadczenia nastąpi dopiero po przedłużeniu stosownego doku potwierdzającego fakt rozwiązania stosunku pracy. Z oświadczenia złożonego przez wnioskodawcę we wniosku wynika, że ma on przyznane świadczenie emerytalne z Wojskowego Biura Emerytalnego, które pobiera. Wnioskodawca uzyskał informację, że uwagi na to, że jest uprawniony do świadczenia emerytalnego wypłacanego przez Wojskowe Biuro Emerytalne istnieje jedynie możliwość podjęcia wypłaty świadczenia wyższego lub wybranego przez wnioskodawcę. Pozwany wskazał także, iż wyrok Sądu Najwyższego z dnia 24.01.20291r. zapadł w jednostkowej sprawie i nie jest dla organu rentowego wiążący.

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

Wnioskodawca J. D., urodzony (...), od dnia 24.09.1973 r. do 31.07.1999 r. pełnił zawodową służbę wojskową. Od sierpnia 1999 r. do lutego 2009 r. pełnił służbę w Straży Granicznej. Wnioskodawca jest uprawniony do emerytury wojskowej z Wojskowego Biura Emerytalnego w wysokości 75%.

W dniu 8.04.2020 r. złożył wniosek o ustalenie prawa do emerytury, świadcząc pracę na rzecz (...) Sp. z o.o. na podstawie umowy o pracę na czas nieokreślony oraz na rzecz (...) Sp. z o.o. na podstawie umowy zlecenia do 31.12.2020 r.

Decyzją z 18.05.2020 r., znak: (...), organ rentowy ustalił kapitał początkowy na 01.01.1999 r.

Do ustalenia wartości kapitału początkowego Zakład przyjął podstawę wymiaru w kwocie 87,29 zł.

Do obliczenia podstawy wymiaru kapitału początkowego oraz obliczenia wskaźnika wysokości tej podstawy przyjęto przeciętną podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne z 10 kolejnych lat kalendarzowych, tj. od 01.01.1972 r. do 31.12.1981 r. Wskaźnik wysokości podstawy wymiaru kapitału początkowego wyniósł 7,15 %.

Podstawę wymiaru kapitału początkowego ustalono w wyniku pomnożenia wskaźnika wysokości podstawy wynoszącego 7,15 % przez kwotę 1220,89 zł., tj. kwotę bazową.

Zakład uwzględnił okresy składkowe – łącznie 9 miesięcy i 6 dni, tj. 9 miesięcy.

Kapitał początkowy ustalony na 01.01.1999 r. wyniósł 9 463,52 zł.

okoliczności niesporne, ustalone na podstawie akt kapitału początkowego

Zaskarżoną decyzją z dnia 20.05.2020 r. znak (...) pozwany przyznał wnioskodawcy prawo do emerytury od 01.04.2020 r., tj. od miesiąca, w którym zgłoszono wniosek.

Podstawę obliczenia emerytury stanowi kwota składek na ubezpieczenie emerytalne oraz kapitału początkowego z uwzględnieniem waloryzacji składek i kapitału początkowego zewidencjonowanych na koncie do końca miesiąca poprzedzającego miesiąc, od którego przyznano emeryturę. Emerytura stanowi równowartość kwoty będącej wynikiem podzielenia podstawy obliczenia emerytury przez średnie dalsze trwanie życia, które ustalono na dzień zgłoszenia wniosku o emeryturę.

Kwota składek zewidencjonowanych na koncie z uwzględnieniem waloryzacji wynosi 36 030,87 zł.

Kwota zwaloryzowanego kapitału początkowego wynosi 41 938,07 zł.

Wysokość emerytury wyniosła 372,17 zł.

Wypłata przyznanego świadczenia została zawieszona, wobec kontynuacji zatrudniania i zbiegu prawa do przyznanej emerytury z prawem do świadczenia emerytalnego wypłacanego przez Wojskowe Biuro Emerytalne.

okoliczności niesporne, ustalone na podstawie akt emerytalnych

Sąd Okręgowy zważył co następuje:

W pierwszej kolejności należy zauważyć, że pozwany organ rentowy zawiesił wypłatę z dwóch powodów, po pierwsze dlatego, że wnioskodawca uprawniony jest do emerytury wojskowej, a po drugie, dlatego że wnioskodawca kontynuuje zatrudnienie, co jest okolicznością niesporną.

Odwołanie wnioskodawcy okazało się zasadne w zakresie prawa do pobierania emerytury z funduszu ubezpieczeń społecznych obok pobierania emerytury wojskowej.

Przedmiot sporu sprowadza się do kwestii, czy emerytura przyznana wnioskodawcy przez organ rentowy zaskarżoną decyzją podlega zawieszeniu z uwagi na pobieranie przez wnioskodawcę emerytury wojskowej.

Zgodnie z art. 95 ust. 1 ustawy z 17.12.1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j. Dz.U. z 2020 r., poz. 53 ze zm.), w razie zbiegu u jednej osoby prawa do kilku świadczeń przewidzianych w ustawie wypłaca się jedno z tych świadczeń – wyższe lub wybrane przez zainteresowanego.

Zgodnie z ust. 2, przepis ust. 1 stosuje się również, z uwzględnieniem art. 96, w razie zbiegu prawa do emerytury lub renty określonych w ustawie z prawem do świadczeń przewidzianych w przepisach o zaopatrzeniu emerytalnym osób, o których mowa w art. 2 ust. 2 (czyli m.in. żołnierzy zawodowych), z wyjątkiem przypadku, gdy emerytura wojskowa lub policyjna została obliczona według zasad określonych w art. 15a albo art. 18e ustawy z dnia 10 grudnia 1993 r. o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych oraz ich rodzin [...].

W myśl art. 15a ustawy z 10.12.1993 r. o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych oraz ich rodzin (t.j. Dz.U. z 2020 r., poz. 586 ze zm.), emerytura dla żołnierza, który został powołany do zawodowej służby wojskowej po raz pierwszy po dniu 1 stycznia 1999 r., wynosi 40% podstawy jej wymiaru za 15 lat służby wojskowej i wzrasta według zasad określonych w art. 15 ust. 1 pkt 1 i ust. 1a-5.

Z kolei art. 18e dotyczy żołnierzy powołanych do zawodowej służby wojskowej po raz pierwszy po 31.12.2012 r.

Ubezpieczony nie należy do żadnej z tych dwóch kategorii emerytów.

Nie oznacza to jednak, że do sytuacji ubezpieczonego należy zastosować zasadę z art. 95 ust. 1 w zw. z ust. 2 ustawy emerytalnej.

Analogiczny problem rozstrzygnęła uchwała 7 sędziów Sądu Najwyższego z 17.02.2010 r., sygn. akt II UZP 10/09, dotycząca art. 2 ust. 1 pkt 1 ustawy emerytalnej w nieobowiązującym już brzmieniu.

Przepis ten stanowił (do 04.02.2009 r.), że świadczenia na warunkach i w wysokości określonych w ustawie przysługują ubezpieczonym - w razie spełnienia warunków do nabycia prawa do świadczeń pieniężnych z ubezpieczeń emerytalnego i rentowych Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, z wyjątkiem ubezpieczonych, którzy mają ustalone prawo do emerytury określonej w przepisach o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych oraz w przepisach o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Urzędu Ochrony Państwa, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Biura Ochrony Rządu, Państwowej Straży Pożarnej i Służby Więziennej, obliczonej z uwzględnieniem okresów składkowych, o których mowa w art. 6 ust. 1 pkt 1-3, 5 i 7-10 oraz w ust. 2.

Sąd podejmujący uchwałę stwierdził, że przepis art. 2 ust. 1 pkt 1, w ówczesnym brzmieniu, nie wyłączał nabycia prawa do emerytury z ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych przez żołnierza zawodowego, jeżeli okresy składkowe, o których mowa w tym przepisie, nie zostały uwzględnione przy obliczeniu emerytury żołnierza zawodowego.

Wprost do art. 95 ust. 2 ustawy emerytalnej, będącego podstawą zaskarżonej w niniejszej sprawie decyzji, odniósł się Sąd Najwyższy w uzasadnieniu wyroku z 24.01.2019 r., sygn. akt I UK 426/17.

Sąd Najwyższy stwierdził, że o wyjątku od zasady pobierania jednego świadczenia z art. 95 ust. 2 ustawy emerytalnej nie decyduje data przyjęcia żołnierza zawodowego do służby wojskowej, ale brak możliwości obliczenia emerytury wojskowej przy uwzględnieniu „cywilnego” stażu emerytalnego.

Zauważono, że nie wszyscy żołnierze, który pozostawali w służbie przed 02.01.1999 r., mogą faktycznie zrealizować uprawnienie do wykorzystania „cywilnej” wysługi emerytalnej. Wystarczy bowiem odpowiednio długa służba i wzrosty emerytury z tytułu szczególnych właściwości służby (art. 15 ust. 2 i 3) lub z tytułu inwalidztwa wojskowego (art. 15 ust. 4), aby – przy spłaszczeniu podstawy wymiaru emerytury wojskowej do maksymalnie 75% (art. 18 ust. 1) – „cywilne” okresy ubezpieczenia w żaden sposób nie zwiększały świadczenia. W takim przypadku emeryt wojskowy, niezależnie od swojej woli, nie ma prawnej możliwości skonsumowania żadnego „cywilnego” okresu ubezpieczenia w wojskowej emeryturze. Podobnie rzecz się ma w przypadku tego rodzaju okresów poprzedzających służbę, krótszych niż rok (art. 15 ust. 1 pkt 2-4). W opisanych uwarunkowaniach emeryt wojskowy pozostaje w sytuacji identycznej jak żołnierz, który rozpoczął służbę po raz pierwszy po 01.01.1999 r. – jego emerytura jest obliczana wyłącznie w oparciu o wojskowy staż emerytalny.

Powołując się na konstytucyjną zasadę równości wyrażoną w art. 32 ust. 1 Konstytucji, Sąd Najwyższy uznał, że kryterium, które niewątpliwie zadecydowało o uprzywilejowaniu (pobieraniem dwóch świadczeń) żołnierzy, którzy zostali powołani do służby po raz pierwszy po dniu 01.01.1999 r., to brak możliwości uwzględniania w wojskowej emeryturze jakiegokolwiek okresu „cywilnego” stażu emerytalnego. Kryterium to jednocześnie określa krąg podmiotów charakteryzujących się tą samą istotną cechą relevantną. Do tej grupy należą emeryci wojskowi, których wypracowane okresy składkowe i nieskładkowe nie miały żadnego wpływu na wysokość emerytury wojskowej, do nich zaś należą wszyscy żołnierze, którzy zostali powołani do służby po raz pierwszy po 01.01.1999 r. oraz niektórzy żołnierze, którzy pozostawali w służbie przed 02.01.1999 r.

W związku z powyższym Sąd Najwyższy uznał za właściwy taki kierunek wykładni art. 95 ust. 1 i 2 ustawy emerytalnej, z którego wynika, że użyte w ust. 2 tego artykułu sformułowanie „emerytura (...) obliczona według zasad określonych w art. 15a albo art. 18e ustawy z dnia 10 grudnia 1993 r. o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych” oznacza

odwołanie się do zasad obliczenia emerytury wojskowej określonych w tych przepisach, a więc z uwzględnieniem wyłącznie służby wojskowej, co z kolei uzasadnia prawo do pobierania dwóch emerytur „wypracowanych” niezależnie od siebie. Zatem o wyjątku od zasady pobierania jednego świadczenia nie decyduje data przyjęcia do służby, ale brak możliwości obliczenia emerytury wojskowej przy uwzględnieniu „cywilnego” stażu emerytalnego. Przy czym ten „brak możliwości” nie występuje wtedy, gdy emeryt wojskowy nie decyduje się na złożenie wniosku o doliczenie po zwolnieniu ze służby wojskowej okresów składkowych i nieskładkowych, choć mogą one zwiększyć podstawę wymiaru emerytury do 75%. Wspólnym bowiem mianownikiem uzasadniającym prawo do dwóch świadczeń są uwarunkowania wynikające z przepisów prawa niepozwalające na wykorzystanie stażu „cywilnego” w emeryturze wojskowej, a nie wybór emeryta wojskowego.

Sąd Okręgowy w pełni aprobuje powyższe rozważania, stwierdzając, że z opisaną wyżej sytuacją mamy do czynienia w niniejszej sprawie.

Wnioskodawca od dnia 24.09.1973 r. do 31.07.1999 r. pełnił zawodową służbę wojskową, po czym pełnił służbę w Straży Granicznej. Wnioskodawca jest uprawniony do emerytury wojskowej z Wojskowego Biura Emerytalnego w wysokości 75%. Wnioskodawca przed powołaniem do służby wojskowej, przepracował łącznie 9 miesięcy. Natomiast po odejściu na emeryturę, od 2010 roku podjął pracę zarobkową.

Wnioskodawca pozostawał w służbie przed dniem 2.01.1999r. jednak nie mógł on wykorzystać „cywilnej” wysługi.

Wskazane „cywilne” okresy zatrudnienia, jak i późniejsze, pozostały bez wpływu na wysokość emerytury wojskowej.

W konsekwencji, zgodnie z wykładnią przedstawioną przez Sąd Najwyższy, znajdującą bezpośrednie przełożenie na realia niniejszej sprawy, ubezpieczony nie powinien być pozbawiony prawa do pobierania dwóch świadczeń emerytalnych, tj. z zabezpieczenia wojskowego i z ubezpieczenia emerytalnego, na które uiszczał składki.

Tezę Sądu Najwyższego, że o zastosowaniu wyjątku od zasady wypłacania jednego świadczenia decyduje brak możliwości obliczenia emerytury wojskowej przy uwzględnieniu „cywilnego” stażu emerytalnego, a nie data przyjęcia żołnierza zawodowego do służby wojskowej, zaaprobowало późniejsze orzecznictwo (por. wyrok SA w Białymstoku z 29.07.2020 r., sygn. akt III AUa 365/2020).

Mając powyższe na względzie, na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c., orzeczono jak w punkcie I sentencji wyroku.

W zakresie zobowiązania organu rentowego do wypłaty emerytury, odwołanie podlegało jednak oddaleniu, z uwagi na pozostawanie wnioskodawcy w zatrudnieniu. W tej sytuacji, na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c., orzeczono jak w punkcie II sentencji wyroku.